

ב'דף היומי בהלכה' הנלמד היום נעסוק בנושא:

- אילו ברכות ותפילות חובה לומר מתוך סידור? • כיצד ינהג מי שנזכר לאחר ברכת 'אבות' שלא כִּן בה? • מדוע אסור להתפלל בקול?

אילו ברכות ותפילות חובה לומר מתוך סידור?

ברכות ותפילות שאינן שגורות בפי המתפלל מחמת שחולף זמן ניכר מאמירתם בפעם הקודמת, צריך לאומרן מתוך סידור, או להרגיל עצמו בנוסחתם - אף במחשבה - לפני התפילה. ואלו הן הברכות והתפילות שאינן שגורות: הברכה האמצעית בתפילות ערבית ומוסף של יום טוב ראשון של פסח, שבועות וסוכות, יום ראשון של ראש השנה ויום הכיפורים, ובתפילות מוסף של ראש חודש; ברכת 'אתה קדוש' בלילה הראשון של ראש השנה; 'עלה ויבוא' בלילה הראשון של ראש חודש וחול המועד; 'על הנסים' בלילה הראשון של חנוכה ופורים; וברכת 'קידוש לבנה'. ופיטים הקשים להבנה, יש להתבונן בהם לפני התפילה, ואין די באמירתם מתוך סידור. [סימן ק, סעיף א וס"ק א-ג; ביאורים ומוספים דרשו, 1]

כיצד ינהג מי שנזכר לאחר ברכת 'אבות' שלא כִּן בה?

מי שברך את הברכה הראשונה שבתפילת העמידה - ברכת 'אבות' - ללא כוונת פירוש המילים, לא יצא ידי חובתו. ואם שת לבו לכך לפני שאמר "ברוך אתה ה'" בסיום הברכה - ישוב למילים "אלקי אברהם..." ואם אמר "ברוך אתה ה'" - יש אומרים שימתין ויצא ידי חובת הברכה מפני החזן (בשחרית, מנחה ומוסף), ויש אומרים שאם טרם התחיל את הברכה הבאה, יחשוב את מילות הברכה עם פירושן. ונחלקו הפוסקים אם הלכה זו אמורה כלפי כל המילים שבברכה, או רק כלפי עיקרה. ויש אומרים שדין ברכת 'מודים' כדן ברכת אבות; ולכתחילה צריך לכוון בכל הברכות. ולמעשה אין להתפלל שנית, אלא אם כן העדר הכוונה בברכת אבות נגרם מחמת שהחזיק חפץ בידו. [סימן קא, סעיף א, ס"ק ב-ג וביה"ל ד"ה והאידנא; ביאורים ומוספים דרשו, 5, 6, ו-8]

מדוע אסור להתפלל בקול?

את תפילת העמידה צריך להתפלל בלחש, במידה כזו שאחר לא יוכל לשמוע אך הוא עצמו יוכל לשמוע; ויש אומרים כי ראוי שאף הוא עצמו לא יוכל לשמוע, אך לכתחילה ראוי לנהוג כדעה הראשונה. ומאחר ותיקנו חכמים להתפלל בלחש - איסור חמור הוא להתפלל בקול רם ואף בקול נמוך, כיון שמראה בכך כאילו הקב"ה אינו שומע חלילה את תפילת הלחש. ועם זאת, מי שאינו יכול לכוון בלחש - רשאי להתפלל בקול נמוך, ואם גם באופן זה אינו יכול לכוון - רשאי להתפלל בקול רם. ובציבור אינו רשאי להתפלל אלא בלחש, כיון שהדבר עשוי לבלבל אחרים בתפילתם. ובדיעבד יוצא בכל אופן שיתפלל, ובלבד שיוציא בשפתיו את המילים כראוי. [סימן קא, סעיף ב, ס"ק ה, ו, ט וי, וביה"ל ד"ה בלבו וד"ה ואם; ביאורים ומוספים דרשו, 16]

אתמול למדנו

- השותה רביעית יין טהור בבת אחת, או השותה יותר מרביעית - אף שלא בבת אחת, או שהיין מזוג במעט מים, וכן השותה משקה חריף במידה המשכרת כרביעית יין - אסור בתפילת העמידה.
- השתי והשיכור מין, אסורים בקריאת שמע וברכותיה, ומותרים בשאר הברכות. ויש אומרים שהשיכור אסור לכתחילה בכל הברכות.
- השותה רביעית יין - אמדו חכמינו זכרונם לברכה שאם הולך מהלך של 'מיל', או ישן מעט - פגה השפעת היין.

מחר נלמד

- האם מותר להתפלל ולברך בשפה זרה?
- באיזו לשון מדבר הקב"ה עם הנביאים?
- מהו היתרון בקבלת התפילה של ציבור על פני יחיד?